

Språkskolan

Rektorn vid Språkskolan

Beslut för grundskola och fritidshem

efter tillsyn av Språkskolan
i Umeå kommun

Tillsyn i Språkskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Umeå kommun under hösten 2012 och våren 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Språkskolan besöktes av Skolinspektionen den 17 januari 2013 och den 22 januari 2013.

Fakta om skolan

Språkskolan är en fristående grundskola belägen i stadsdelen Mariehem i Umeå. Skolan bildades år 1994 och huvudman är Språkskolan i Umeå ekonomisk förening. Skolan omfattar förskoleklass till och med årskurs 7 samt fritidshem. Vid tiden för tillsynen har skolan 18 elever i förskoleklassen och 73 elever i grundskolan. Fritidshemmets två avdelningar har totalt 72 elever.

Skolans rektor leder och ansvarar för det pedagogiska arbetet. Det administrativa ansvaret vilar på skolchefen som även är skolstyrelsens ordförande.

Språkskolan har från höstterminen 2012 tillstånd att bedriva undervisning till och med årskurs 9. Skolan planeras vara fullt utbyggd höstterminen 2014.

Skolan har en språkprofil, förutom svenska och engelska erbjuds eleverna från årskurs 4 undervisning i spanska, franska och tyska samt i årskurs 7–9 även mandarin och ryska.

Kunskapsresultat

Skolinspektionen har tagit del av skolans samanställningar av resultat på nationella prov och av måluppfyllelse av kunskapskrav i årskurs 3 och 5/6 under åren 2009–2012.

I årskurs 3 nådde samtliga elever (12 elever) kravnivån på det nationella provet i svenska år 2012. När det gäller ämnesprovet matematik klarade 83 procent kravnivån. I årskurs 6 nådde samtliga elever (4 elever) kravnivån på de nationella proven i svenska, engelska och matematik år 2012.

Skolans samanställningar visar att nästintill samtliga elever i årskurs 3 och 5/6 nådde de nationella kunskapskraven för årskurserna vid läsårets slut åren 2009–2012.

Helhetsbedömning

Skolinspektionen bedömer att eleverna vid Språkskolan ges goda förutsättningar att nå målen för utbildningen. Vidare är Skolinspektionens bedömning att fritidshemmet har ett innehåll som stimulerar elevernas utveckling och lärande. Tillsynen visar att skolans rektor tar ett pedagogiskt ansvar och arbetar tillsammans med personalen med uppföljning, analys och utveckling av verksamheten. Likaså fritidsverksamheten följs upp och utvärderas kontinuerligt.

I intervjuer uttrycker eleverna att de ges inflytande över sin utbildning och att de är delaktiga i planeringen av undervisningen. Lärarna följer kontinuerligt upp elevernas resultat och utveckling, vilket medför att undervisningen kan individanpassas på ett bra sätt. Exempelvis kan elever få ytterligare stimulans eller extra stöd vid behov. För de elever som trots detta befaras inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås upprättas åtgärdsprogram.

Vid tillsynen framkommer att eleverna trivs och känner sig trygga på skolan. Skolan har ett förebyggande värdegrundsarbete och agerar snabbt då incidenter eller kränkningar förekommer. Skolinspektionen bedömer dock att skolan behöver se till att elevhälsan medverkar i skolans förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Språkskolan har i nuläget inte all den utrustning som behövs för syftet med utbildningen i ämnet musik ska kunna uppfyllas. Bland annat behöver skolan införskaffa digitala verktyg för musikskapande, inspelning och bearbetning.

Skolans elever får undervisning i slöjd vid den kommunala skolan Mariehems-skolan av en lärare som är anställd av Umeå kommun. Detta är inte i enlighet med skollagen eftersom Språkskolan överlämnar uppgifter till en annan huvudman som skolan enligt skollagen själv har att ansvara för.

Det finns elever på skolan som får stöd i svenska med fokus på att förbättra elevens ordförråd, skolan benämner stödet SVA (svenska som andraspråk). Rektorn har inte beslutat om undervisning i svenska som andraspråk för dessa elever och uppger att det istället är fråga om stöd i ämnet svenska inom ramen för ordinarie undervisning. Av skolförordningen framgår att undervisning i ämnet svenska som andraspråk ska anordnas för de elever som behöver det. Undervisning i svenska som andraspråk ersätter då undervisning i ämnet svenska. Skolinspektionen framhåller att skolan bör undvika att använda begreppet svenska som andraspråk på ett sätt som kan leda till förvirring.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Språkskolan att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 15 maj 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Språkskolan måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Skolan måste se till att eleverna har tillgång till en samlad elevhälsa som arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen.

Motivering

Enligt skollagen ska för eleverna finnas elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Skolan har ett ansvar för att skapa en god lärandemiljö för elevernas kunskapsutveckling och personliga utveckling. Lagstiftaren har framhållit att lärande och hälsa på många sätt påverkas av samma generella faktorer och att arbete med elevhälsa i stor utsträckning bör vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevhälsan har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje elevs lärande och utveckling. Därtill är elevhälsans medverkan i arbete som rör elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund viktig. En förutsättning är att det finns en samverkan mellan elevhälsan och skolans övriga personalgrupper.

Vid tillsynen framkommer att Språkskolans elevhälsa inte utgör en samlad funktion för förebyggande och hälsofrämjande arbete. Vidare saknas ett kontinuerligt och strukturerat samarbete mellan elevhälsa och övrig skolpersonal. Elevhälsan medverkar exempelvis inte i skolans värdegrundsarbete. Språkskolan har en skolsköterska som arbetar vid skolan en dag per vecka. Dessutom finns tillgång till skolläkare samt psykolog för utredningar i enskilda elevärenden. Enligt rektorn har skolan tillgång till en kurator som vid behov kan hjälpa skolan via uppdragsavtal. Dock har skolan ännu inte anlitat kuratorn. Vid in-

tervju med rektor och huvudmannen framkommer att skolan försöker anställa en kurator.

Skolinspektionen bedömer att Språkskolan behöver vidta åtgärder för att förbättra sin elevhälsa. För att elevhälsan ska kunna arbeta enligt lagens intentioner måste de olika kompetenserna finnas tillgängliga för eleverna. Att skolan har möjlighet att köpa tjänster av psykolog och kurator ger inte elevhälsan tillgång till psykologisk och psykosocial kompetens för att arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver se till att eleverna har tillgång till en samlad elevhälsa som arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen. En förutsättning för detta är att det finns ett strukturerat samarbete mellan de kompetenser som ingår i elevhälsan samt mellan elevhälsan och övrig personal. Bland annat är sådana rutiner viktiga i samband med utredningar om elevers behov av särskilt stöd.

Författning

2 kap. 25 § skollagen.

Omfattning och resurstillgång

Bedömning

Språkskolan måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Skolan behöver införskaffa den utrustning som krävs för att syftet med utbildningen i ämnet musik ska kunna uppfyllas.

Motivering

Enligt skollagen ska för utbildningen de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

Syftet med ämnet musik är bland annat att eleverna ska få spela och utvecklas på olika instrument under sin skoltid. I kursplanen är instrumenten grupperade som melodi-, ackord-, tangent-, sträng-, bas-, och slagverksinstrument.

Av kursplanen framgår att i det centrala innehållet i årskurs 1–3 ingår ensemblespel på slagverk, stränginstrument och tangentinstrument. I årskurs 4–6 tillkommer melodispel och ackompanjemang på ackord- och melodiinstrument, bas och slagverk. I årskurs 7–9 ingår musicerande med genretypiska musikaliska uttryck. Vidare omfattas digitala verktyg för musikskapande, inspelning och bearbetning.

Språkskolans musikundervisning genomförs i ett mindre källarrum som är försett med keyboards, gitarrer och rytmikinstrument. Skolinspektionen bedömer att skolan saknar tillgång till instrument som av tradition betraktas som

instrument för att spela basstämmor på. Inte heller har skolan tillgång till digitala verktyg för musikskapande, inspelning och bearbetning. Vidare måste skolan säkerställa att tillgången till slagverksinstrument är tillräcklig för att eleverna ska ges möjlighet att nå kursplanens kunskapskrav.

Skolans äldre elever kommer att flytta till nya lokaler höstterminen 2013 där skolan har för avsikt att utrusta ett rum för musikundervisning. Även i avvaktan på att så sker bedömer Skolinspektionen att Språkskolan måste säkerställa att det finns den utrustning som krävs för att syftet med utbildningen i ämnet musik ska kunna uppfyllas.

Författning

2 kap. 35 § skollagen.

Huvudmannaskap och godkännande

Bedömning

Språkskolan måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Huvudmannaskap och godkännande.

- Se till att huvudmannen i enlighet med godkännandet själv bedriver undervisning i slöjd och inte överlämnar undervisning utöver vad som följer av bestämmelserna i 23 kap. skollagen (2 kap. 5 och 8 §§ skollagen).

Motivering

Enskilda får efter ansökan godkännas som huvudmän för grundskola. Godkännande ska lämnas om den enskilde har förutsättningar att följa föreskrifterna som gäller för utbildningen. Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen. Enligt 23 kap. i skollagen om entreprenad och samverkan, eller i övrigt i skollagen, medges inte möjlighet att överlämna undervisning till en annan huvudman på annat sätt än vad som följer i dessa bestämmelser.

Huvudmannen för Språkskolan har ett godkännande som huvudman för utbildningen vid skolan. Detta innebär att huvudmannen själv ska bedriva utbildningen och därmed undervisningen. Tillsynen visar att skolan saknar egna lokaler och lärare för undervisning i slöjd. Eleverna på skolan får därför sin undervisning i slöjd på den kommunala Mariehemsskolan. Läraren som undervisar är inte anställd av Språkskolan utan av en kommunal huvudman.

Huvudmannen för Språkskolan följer inte föreskrifterna för utbildningen då undervisningen i slöjd överlämnats till en annan huvudman på ett sätt som inte är förenligt med bestämmelserna i skollagen då undervisande lärare inte är anställd av skolan. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 5 och 8 §§ skollagen.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredaren Stina Johansson.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren
Enhetschef

Linnéa Forsberg
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i beslutet.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).